

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060104

DOM
2024-06-26
Stockholm

Mål nr
M 9259-23

Sid 1 (7)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-06-29 i mål nr M 877-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun

2. C.S.

3. C.SW.

Motpart

Ramgad AB

Ombud: Advokaten N.S.
Advokatfirman Kane AB

SAKEN

Föreläggande vid vite att utreda buller, lukt och föroreningar från fläkthuv på fastigheten X i Stockholms kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommuns yrkande om syn.

Dok.Id 2075249

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ändrar Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommuns beslut den 29 november 2022, dnr 2021-6514, så att beslutet får följande lydelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förelägger Ramgad AB med org.nr 559345-4175 att avseende lägenhet A, B, Stockholm;

1. utreda om det förekommer buller från fläkthuv som är placerad på taket på fastigheten X, C mitt emot A:s vardags-rumsfönster på B, som överskrider Naturvårdsverkets rikt-linjer.
2. utreda om luft från ovan redovisad fläkthuv medför luktstörning och föroreningar i bostaden på B.

Skriftlig redovisning av ovanstående ska vara inkommen till miljö- och hälsoskyddsnämnden snarast, dock senast tre månader efter att beslutet vunnit laga kraft.

Punkt 1 och 2 förenas med ett vite om 10 000 SEK var för sig till en sammanlagd summa om 20 000 SEK.

3. Mark- och miljööverdomstolen avslår C.S:s. och C.SW:s. överklagande i övrigt.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra nämndens beslut på så sätt att punkterna 1 och 2 får följande lydelse.

1. utreda det överskridande bullret enligt Naturvårdsverkets riktlinjer som kommer från fläkthuven placerad på taket på fastigheten X, C mitt emot A:s vardagsrumsfönster på B.
2. utreda de föroreningar som kommer in i bostaden på B, från ovan redovisad fläkthuv.

Skriftlig redovisning av ovanstående ska vara inkommen till miljö- och hälsoskyddsnämnden snarast, dock senast 21 dagar efter dag efter att beslutet vunnit laga kraft.

Nämnden har vidare yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra nämndens beslut på det sättet att punkterna 1 och 2 förenas med ett vite om 10 000 kronor per punkt.

Nämnden har även yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska hålla syn på platsen.

C.S. och **C.SW.** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa nämndens beslut.

Ramgad AB har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har utöver vad som framgår av dess beslut anfört i huvudsak följande.

Nämnden vidhåller att föreläggandet är befogat såvitt avser utredning av överskridande av riktvärdena för buller kvälls- och nattetid samt de föroreningar som kommer in i bostaden.

Det finns inte skäl att ifrågasätta C.S:s. och C.SW:s. uppgift om att de har använt vädringsfönstret sedan 1980-talet och inte har störts av luftföroreningar eller buller vid vädring förrän fläkten sattes i drift. Med hänsyn till att bullerstörningen uppgetts förekomma dygnet runt och att störningskällan är i drift med samma varvtal dygnet runt är det enligt nämndens erfarenhet vedertaget att utföra bullermätningen dagtid eftersom mätningarna anses representativa även för förhållandena under andra tider på dygnet. Vid nämndens inspektion kunde den av inspektörerna som befann sig mellan fläkten och fönstret konstatera att det blåste upp grus och skräp på ansiktet och kläderna från fläkten, vilket dock inte noterades särskilt i kontrollrapporten. Vid synen i mark- och miljödomstolen kunde de närvarande konstatera att kläderna på de personer som befann sig intill fläkten fladdrade, trots att det i övrigt var vindstilla. Den omständigheten att Ramgad AB anfört att det enbart varit en gissning att fläkten är i kontinuerlig drift förändrar inte att det finns skäl att anta att det föreligger en risk för olägenhet.

På fastigheten finns bl.a. en restaurang med bageri och bar. Varken sprängskissen, som visar ventilationssystemet i genomskärning, eller Ramgad AB:s svar klargör hur stor del av byggnaden som betjänas av de aktuella fläktarna och vilka verksamheter som finns i de delar av byggnaden som betjänas av fläktarna. Ramgad AB har inte besvarat vilket varvtal fläktarna är inställda på eller redogjort för hur många liter per sekund fläktarna medger under drifttiden.

Eftersom det ännu inte är visat att det föreligger en olägenhet i miljöbalkens mening medger nämnden att föreläggandet upphävs såvitt avser skyldigheten att redovisa åtgärdsförslag och kostnader för dessa. Mot bakgrund av att Ramgad AB under en längre

tid har motsatt sig att genomföra utredningarna är det ändamålsenligt att förena föreläggandet med vite. Eftersom föreläggandet begränsas är det rimligt att vitet bestäms till 10 000 kronor vardera för punkterna 1 och 2.

C.SW. och C.S. har anfört i huvudsak detsamma som i underinstanserna.

Ramgad AB har utöver vad bolaget anfört i underinstanserna tillagt i huvudsak följande.

Det är inte visat att fläkten medför buller och föroreningar på ett sådant sätt att det föreligger en risk för olägenhet. Vidare är föreläggandet inte tillräckligt preciserat och tydligt eftersom det inte framgår på vilket sätt utredningarna ska genomföras.

Ramgad AB har visserligen uppgett att fläkten är i drift dygnet runt och att man därför kan anta att fläkten låter lika mycket nattetid som dagtid. Detta var dock endast en gissning och innebär inte att det föreligger en risk för olägenhet.

Enbart C.S:s. och C.SW:s. uppgift om att buller och föroreningar inte förekom innan fläkten sattes i drift kan inte ligga till grund för bedömningen. Det ska inte heller läggas någon vikt vid att nämndens inspektörer ansåg att det blåste upp grus från fläkten på ansikte och kläder eftersom detta inte noterades i kontrollrapporten. Vidare visar inte nämndens uppgift om att kläder fladdrade vid mark- och miljödomstolens syn att fläkten blåser upp föroreningar mot fönstret.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om det varit motiverat av nämnden att förelägga Ramgad AB att vid äventyr av vite utreda buller, lukt och föroreningar från en fläkthuv på fastigheten X (tidigare Z) som ägs av Ramgad AB.

Med hänsyn till den utredning som finns i målet bedömer Mark- och miljööverdomstolen att syn inte behöver hållas på platsen. Nämndens yrkande om syn ska därför avslås.

I fråga om buller anser Mark- och miljööverdomstolen att det genom de bullermätningar som gjorts, tillsammans med Ramgad AB:s uppgift om att fläkten är i drift med samma varvtal dygnet runt, finns tillräcklig utredning för att konstatera att det föreligger en risk för olägenhet för människors hälsa enligt 9 kap. 3 § miljöbalken. Den omständigheten att mätningarna gjorts dagtid, och inte kvälls- eller nattetid, förändrar inte denna bedömning. Mark- och miljööverdomstolen anser därför att det har varit motiverat av nämnden att förelägga Ramgad AB att utreda frågan om buller.

När det gäller luktstörning är C.S:s och C.SW:s uppgifter relativt opreciserade om störningens omfattning och varaktighet. Mot bakgrund av att det på fastigheten X finns en restaurang med bageri och att miljöförvaltningen i sin inspektionsrapport antecknat att det förekommer en tydlig lukt av bageri närmast fönstret i vardagsrummet anser Mark- och miljööverdomstolen att det varit motiverat att förelägga Ramgad AB att utreda även denna fråga. Den omständigheten att nämnden inte har vidhållit föreläggandet i denna del föranleder ingen annan bedömning.

Avseende föroreningar som kommer in i bostaden har miljöförvaltningen antecknat i inspektionsrapporten att fläkten har ett kraftigt utsug. Vidare har den hälsoskyddsinspektör som närvarade vid inspektionen antecknat ”kraftigt utsug från fläkten virvlade upp gruspartiklar” i ärenderapporten. Sammantaget anser Mark- och miljööverdomstolen att utredningen ger tillräckligt stöd för att det föreligger en risk för olägenhet för människors hälsa även i detta avseende och att det därför varit motiverat av nämnden att förelägga bolaget att utreda förekomsten av föroreningar.

Mark- och miljööverdomstolen delar nämndens uppfattning att det inte varit motiverat att förelägga Ramgad AB en skyldighet att ta fram åtgärdsförslag och kostnadsberäkningar för dessa innan någon olägenhet konstaterats. C.S:s och C.SW:s överklagande ska därför avslås i den delen.

Mark- och miljööverdomstolen anser att föreläggandet är tillräckligt tydligt, dock att det bör utformas i enlighet med domslutet. Den tid inom vilken föreläggandet ska vara

uppfyllt framstår som alltför kort varför den bestäms till tre månader efter att beslutet fått laga kraft.

Vad slutligen avser vitet anser Mark- och miljööverdomstolen att det av de skäl som nämnden fört fram är motiverat att förena föreläggandet med vite. Mark- och miljööverdomstolen gör ingen annan bedömning än nämnden i fråga om vitets storlek.

Sammanfattningsvis ska nämndens beslut om föreläggande ändras i enlighet med punkten 2 i domslutet. C.S:s. och C.SW:s. överklagande ska i övrigt avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Liselotte Rågmark, tekniska rådet Annika Billstein Andersson samt hovrättsråden Li Brismo och Johanna Fernlund, referent.

Föredragande har varit Sonja Rodhe.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-06-29
meddelad i Nacka

Mål nr M 877-23

PARTER

Klagande
Ramgad AB,

Ombud: Advokat N.S. och biträdande jurist H.L. Advokatfirman Kane AB

Motparter
Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun

C.S.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 16 januari 2023 i ärende nr 505-66367-2022, bilaga 1.

SAKEN

Föreläggande att vid vite utreda och ta fram åtgärds- samt kostnadsförslag med avseende på störningar från takfläkt på fastigheten X i Stockholms kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen upphäver underinstansernas beslut.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår Ramgad AB:s yrkande om ombudskostnader.
-

BAKGRUND

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun (nämnden) beslutade att förelägga bolaget Ramgad AB att vid vite utreda och presentera åtgärdsförslag med anledning av buller, luktstörning och föroreningar som kommer in i lägenhet A på fastigheten Y (lägenheten) från en takfläkt på fastigheten X i Stockholms kommun. Ärendet hos nämnden inleddes med anledning av klagomål från C.S., boende i lägenheten. Ramgad AB (bolaget) överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som avslag överklagandet. Bolaget har nu överklagat beslutet till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska upphäva nämndens beslut. Bolaget har även yrkat ersättning för ombudskostnader. Till stöd för sin talan har bolaget framfört i huvudsak följande.

I första hand ska beslutet upphävas på följande grunder. Ett beviljat bygglov med slutbesked från november 2021 finns för den nya ventilationshuven. Stockholm stad har därmed godtagit utformningen av installationen som ansåg uppfylla de krav på hälsoskydd som finns. Fönstret är olovligen uppfört i en brandvägg som har brister i form av otäthet och det är oklart om fönstret har en tillräckligt hög brandklass. Detta innebär att påverkan från yttre förhållanden förvärras i förhållande till om fönstret varit korrekt uppfört och är inget som ska drabba bolaget. Det är inte heller bolagets ansvar att ventilationen i grannfastigheten är undermålig och att fönstret därför behövs som komplement. Det ansvaret ligger på den som ansvarar för ventilationen i den aktuella fastigheten. Varken nämnden eller länsstyrelsen har berört dessa omständigheter vid sina bedömningar. De bullermätningar som nämnden genomfört har skett på dagtid medan de gränsvärden nämnden och länsstyrelsen menar har överskridits är de som rekommenderas på kvällar och helger. Mätningarna kan inte ligga till grund för föreläggande om utredning med hänvisning till de rekommendationsnivåer som föreligger på kvällar och helger. Bolaget ifrågasätter även om nämnden och länsstyrelsen har beaktat alla de handlingar som klaganden lämnat in i ärendet. Bolaget har bl.a. lämnat in en

sprängskiss som beskriver systemets uppbyggnad, vilket har efterfrågats av nämnden. Mot bakgrund av det anförda åligger det inte bolaget att vidta de åtgärder föreläggandet föreskriver.

I andra hand ska beslutet upphävas på grund av att föreläggandet inte är tillräckligt preciserat och tydligt i sitt innehåll. Det framgår inte på vilket sätt utredningen ska genomföras, hur långtgående eller omfattande den ska vara och om åtgärd krävs efter utredning. Det är därmed omöjligt att veta vad som krävs för att uppfylla föreläggandet.

Nämnden har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandet men har inte svarat.

C.S. har i yttrande framfört i huvudsak följande. Problemet med fläkten har pågått sedan januari 2021 innan fastigheten bytte ägare. Den runda flätkåpan vid glastaket ska endast användas för brand och rökutveckling under glastaket och ventilationshuvuven vid hans fönster enbart för ventilation, alltså utan fläkt. Fläkten har av misstag anslutits till ventilationshuvuven vid fönstret. Fönstret har funnits sedan vindsvåningarna i fastigheten byggdes under 80-talet. Fläkten måste åtgärdas så att de får ett hälsomässigt drägligt boende.

Mark- och miljödomstolen har hållit syn på taket på fastigheten X.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av nämndens beslut, se bilaga 2.

Inledningsvis konstaterar domstolen att den omständigheten att fläkthuvuven har uppförts med bygglov med stöd av plan- och bygglagen inte påverkar bolagets skyldigheter enligt miljöbalken. Det är emellertid inte bolaget som är verksamhetsutövare för ventilationen på Y.

Överskridande buller

Av nämndens utredning framgår att det inte förekommer något överskridande av buller dagtid, vilket är den tid då nämnden utfört bullermätningen. Att riktvärdena nattetid överskreds vid denna tidpunkt är inte tillräckligt för att konstatera att det förekommer för höga bullernivåer från fläkten, som är placerad på ett tak mitt i Stockholms innerstad, nattetid. Nämndens föreläggande är däremot formulerat så som att bolaget ska utreda det överskridande bullret samt presentera åtgärdsförslag i syfte att varaktigt dämpa bullerstörningen. När det som i detta fall inte är utrett att det faktiskt förekommer någon bullerstörning kan det av föreläggandet inte anses tillräckligt tydligt framgå vad det är bolaget förväntas göra. Föreläggandet ska därför upphävas i denna del.

Luktstörning

Det saknas över huvud taget dokumentation om att C.S. skulle ha störts av lukt. Vid nämndens tillsynsbesök antecknades att det förekommer en tydlig doft av bageri från fläkten i lägenheten vid öppet fönster. Domstolen anser att det som framkommit om lukt från fläkten inte utgör en sådan olägenhet för människors hälsa som avses i miljöbalken. Föreläggandet ska därför upphävas i denna del.

Föroreningar

Vid domstolens syn var det soligt, varmt och i det närmaste vindstilla. Med hänsyn till fläktens styrka, riktning och placering i förhållande till fönstret framstår det inte som möjligt att fläkten förmår att virvla upp partiklar som damm och grus mot fönstret. Det är snarare vindförhållanden i övrigt som orsakar detta. Domstolen anser att utredningen i målet samt vad som framkommit vid synen inte visar att fläkten medför mer omfattande blåst än vad som normalt kan förväntas förekomma på ett tak i en innerstad eller att föroreningarna kommer eller sprids från fläkthuv. Föreläggandet ska därför upphävas även i denna del.

Ersättning för ombudskostnader

Bolaget har yrkat ersättning för ombudskostnader. Av 5 kap. 1 § andra stycket lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar framgår att i mål som överklagats till

mark- och miljödomstol gäller inte rättegångskostnadsbestämmelsen i 32 § lagen (1996:242) om domstolsärenden. Någon rätt att få ersättning för rättegångskostnader finns därmed inte. Bolagets yrkande om ersättning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (MMD-02)

Överklagande senast den 20 juli 2023.

Beatrice Norin

Anders Söderström

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Beatrice Norin, ordförande, och tekniska rådet Anders Söderström. Föredragande har varit beredningsjuristen Hilda Sörquist.